

Paweł Głodek

Polityka innowacyjna unii europejskiej : cele i instrumenty

Ekonomiczne Problemy Usług nr 70, 59-73

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PAWEŁ GŁODEK

Uniwersytet Łódzki

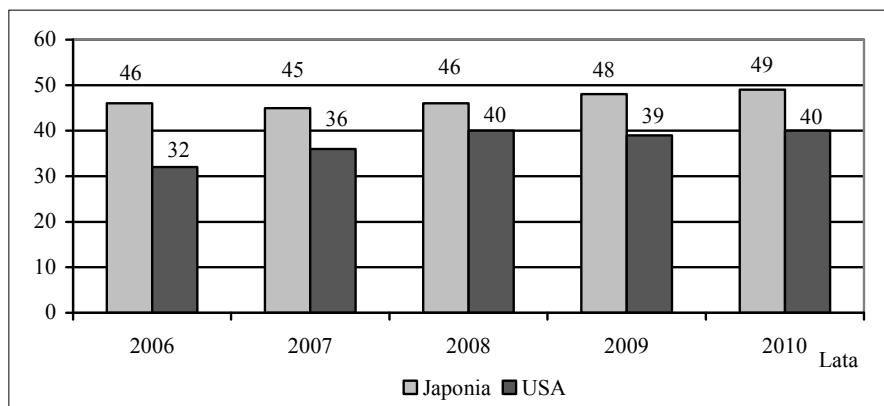
3. POLITYKA INNOWACYJNA UNII EUROPEJSKIEJ – CELE I INSTRUMENTY

Szeroko rozumiana innowacyjność ma zasadnicze znaczenie w planowaniu rozwoju Unii Europejskiej, jak również jako wyzwanie dla instytucji funkcjonujących w jej ramach na wszystkich poziomach. W roku 2000 UE wyznaczyła sobie wiele ambitnych celów związanych z innowacjami, które miały być osiągnięte w nadchodzącym dziesięcioleciu. Zrealizowanie tego planu miało odblokować konkurencyjność gospodarki Unii na rynkach globalnych. Obecnie innowacyjność jest uważana za kluczowy czynnik, który pozwoli na odbudowanie konkurencyjności i pozycji gospodarczej UE po kryzysie z lat 2008–2009. Również nowa strategia „Europa 2020”, wyznaczająca kierunki działań w najbliższych dziesięciu latach, zakłada innowacyjność jako najważniejszy element rozwoju konkurencyjności UE.

Polityka UE w zakresie innowacyjności jest złożona i wieloaspektowa. Jej wdrażanie i sterowanie nią są zadaniami kompleksowymi, wymagającymi jasnej specyfikacji celów oraz przygotowania wielu instrumentów służących realizacji w złożonym otoczeniu instytucjonalnym. Zadaniem niniejszego artykułu jest zwięzła analiza celów polityki innowacyjnej UE w ostatnim dziesięcioleciu oraz zestawienie instrumentów związanych z jej realizacją.

3.1. Innowacyjność UE

Pod względem poziomu innowacyjności Unia Europejska należy do ścisłej czołówki światowej. Jednocześnie analizy wskazują, że znajduje się ona pod ciągłą presją dwóch największych konkurentów gospodarczych – Stanów Zjednoczonych oraz Japonii. Porównanie tych podmiotów z wykorzystaniem metodologii zastosowanej przy tworzeniu *Innovation Union Scoreboard* wykazuje znaczące różnice dzielące Unię Europejską i oba wskazane wyżej państwa (rys. 1). Dodatkowym, niepokojącym z punktu widzenia przyszłej konkurencyjności UE, elementem jest zauważalna tendencja do stopniowego pogłębiania się różnic pomiędzy oboma liderami oraz Unią. Jest to niepokojący sygnał, wskazujący na konieczność intensyfikacji wysiłku nie tylko w celu dogonienia głównych konkurentów pod względem efektywności innowacyjnej, ale nawet po to, aby przynajmniej uzyskać podobne tempo rozwoju.

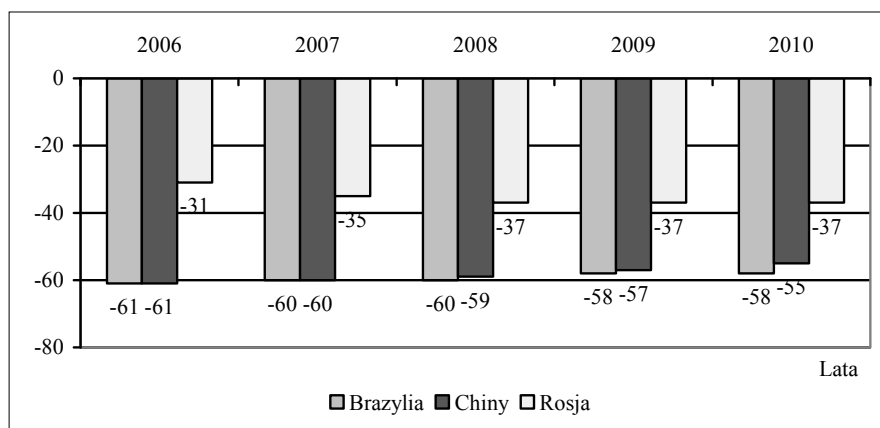
Rys. 1. Porównanie wyników UE w zakresie innowacyjności w odniesieniu do Stanów Zjednoczonych oraz Japonii

Uwaga: Wynik jest liczony jako $100 \cdot (X/UE - 1)$, gdzie X to wynik bezwzględny danego kraju, a UE to wyniki liczony dla 27 krajów Unii Europejskiej.

Źródło: opracowanie na podstawie: *Innovation Union Scoreboard 2010. The Innovation Union's performance scoreboard for Research and Innovation*, 1 lutego 2011, <<http://www.proinno-europe.eu/metrics>> (08.03.2011).

Poziom innowacyjności UE jest zdecydowanie wyższy niż wynik innych dużych gospodarek. Na rysunku 2 pokazano porównanie Unii Europejskiej z Brazylią, Chinami oraz Rosją. Wskaźniki wszystkich trzech konkurentów są na poziomach znacząco niższych od wskaźników UE. Wskaźniki Brazylii i Chin

pozostają na bardzo niskim poziomie – pomiędzy –60 a –55, przy czym efektywność innowacyjna gospodarki chińskiej w ostatnich pięciu latach stopniowo poprawia się. Wskaźniki dla gospodarki rosyjskiej są na wyższym poziomie (od –31 do –37), jednak widoczne jest wyraźne obniżanie się poziomu innowacyjności tego kraju w latach 2006–2008. Podsumowując, można stwierdzić, że pod względem innowacyjności UE nie jest poddana presji konkurencyjnej ze strony państw rozwijających się.

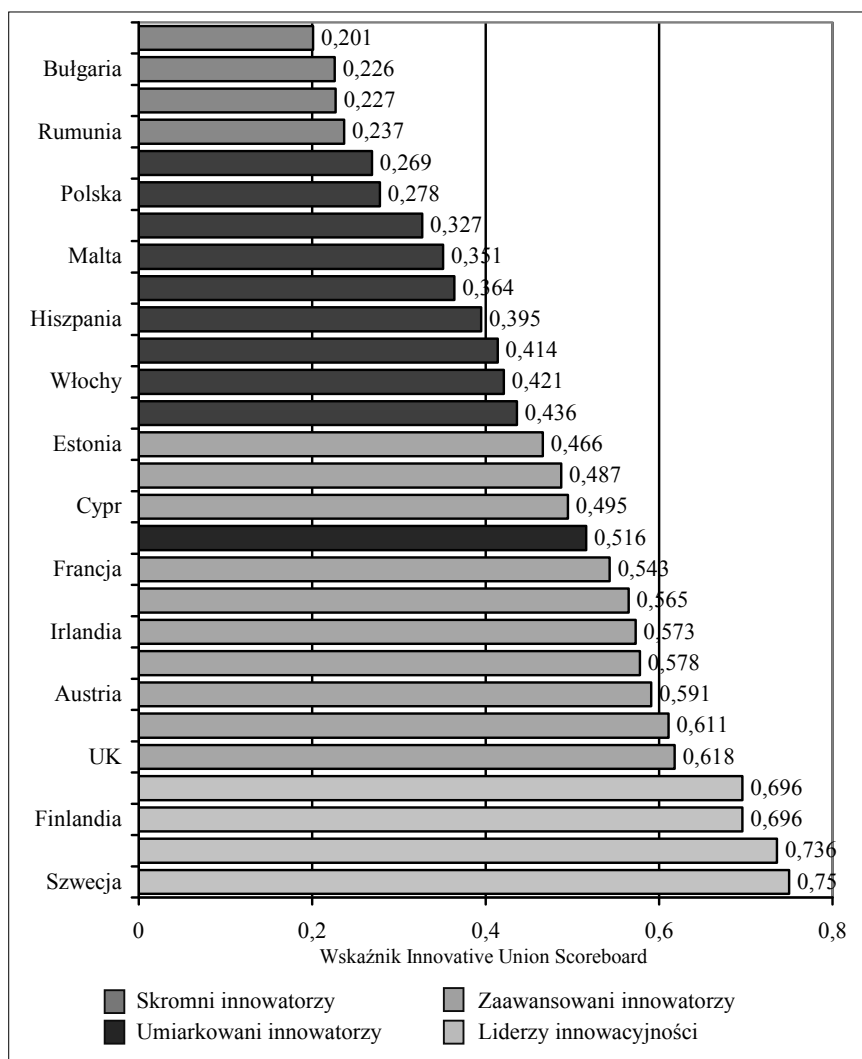

Rys. 2. Porównanie wyników innowacyjności w odniesieniu do Brazylii, Chin i Rosji

Uwaga: Wynik jest liczony jako $100 \cdot (X/UE - 1)$, gdzie X to wynik bezwzględny danego kraju, a UE to wyniki liczony dla 27 krajów Unii Europejskiej.

Źródło: opracowanie na podstawie: *Innovation Union Scoreboard 2010. The Innovation Union's performance scoreboard for Research and Innovation*, 1 luty 2011, <<http://www.proinno-europe.eu/metrics>> (08.03.2011).

Istotnym czynnikiem kształtującym wskaźniki innowacyjności dla całej Unii Europejskiej jest jej wewnętrzne zróżnicowanie. Poziom innowacyjności poszczególnych krajów różni się zasadniczo. Do grupy najbardziej innowacyjnych gospodarek Unii należą kraje skandynawskie oraz Niemcy (rys. 3). Określając to według wspomnianej wcześniej metodologii *Innovation Union Scoreboard* stanowią one grupę liderów innowacyjności. Z drugiej strony zestawienia znajdują się kraje określane jako tzw. skromni innowatorzy (*modest innovators*). Należą do nich: Litwa, Łotwa, Bułgaria i Rumunia. Wskaźniki osiągnięte przez te kraje w znaczącym stopniu odbiegają nie tylko od wskaźników grupy liderów, ale również od średniej dla wszystkich 27 krajów.

Rys. 3. Poziom innowacyjności państw członkowskich Unii Europejskiej według *Innovative Union Scoreboard*

Uwaga: Wskaźnik może przybrać wartości od 0 do 1. Wartość oznaczona jako EU jest wartością średnią dla całej Unii Europejskiej (27 krajów)

Źródło: opracowanie na podstawie: *Innovation Union Scoreboard 2010. The Innovation Union's performance scoreboard for Research and Innovation*, 1 luty 2011, s. 9, 71 <<http://www.proinno-europe.eu/metrics>> (08.03.2011).

Tak zróżnicowana pod względem poziomu innowacyjności struktura krajów należących do Unii Europejskiej stanowi dodatkowe wyzwanie dla polityki innowacyjnej. Można stwierdzić, że do czynników kształtujących jej cele zalicza się nie tylko elementy odnoszące się do otoczenia Unii, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności nadrobienia pewnych niedostatków w odniesieniu do liderów (Stany Zjednoczone i Japonia), ale również wyzwania związane z procesem wyrównywania czy raczej zmniejszania olbrzymiego zróżnicowania potencjałów innowacyjnych poszczególnych członków UE.

3.2. Strategia lizbońska – założenia i efekty

Plan rozwoju przyjęty dla Unii Europejskiej przez Radę Europejską na posiedzeniu w Lizbonie w roku 2000 został nazwany od miejsca jego uchwalenia strategią lizbońską. Został on zaprojektowany na dziesięć lat, a jego zasadniczym celem było uczynienie Europy najbardziej dynamicznym i konkurencyjnym regionem gospodarczym na świecie. Strategia zakładała, że gospodarka krajów europejskich musi w znaczącym stopniu wykorzystać swój potencjał innowacyjności oparty na szeroko zakrojonych badaniach naukowych. Innowacyjność została więc uznana za filar rozwoju gospodarczego. Jako trzy inne zasadnicze obszary wskazano: (i) liberalizację rynków – telekomunikacji, energii, transportu oraz rynków finansowych, (ii) przedsiębiorczość, w tym zakładanie firm oraz prowadzenie działalności gospodarczej oraz (iii) spójność społeczną osiąganą poprzez kształtowanie nowego, aktywnego państwa obywatelskiego¹. Aby zrealizować cel główny strategii, założono, że do 2010 roku należy w skali całej Unii Europejskiej osiągnąć następujące cele szczegółowe:

- inwestycje na badania i rozwój (B+R) osiągnąć poziom 3% PKB;
- zredukowanie biurokracji i utrudnień dla przedsiębiorczości;
- wzrost zatrudnienia do 70% dla mężczyzn i 60% dla kobiet.

W trakcie realizacji strategii dokonywano jej sukcesywnych przeglądów i analiz procesu wdrożenia oraz efektów. Pierwotna strategia stopniowo stała się programem nadmiernie skomplikowanym z niejasnym podziałem odpowiedzialności i zadań, szczególnie między UE a państwa członkowskie. W świetle takiej diagnozy po dokonaniu przeglądu strategii lizbońskiej w 2005 roku odnowiono

¹ *Strategia lizbońska. Droga do sukcesu Zjednoczonej Europy*, Departament Analiz Ekonomicznych i Społecznych, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Warszawa 2002.

jej założenia. Aby łatwiej było trzymać się priorytetów odnowionej strategii, ukierunkowano ją na wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Zasadniczo zmodyfikowano strukturę zarządzania w kierunku zwiększenia partnerstwa między państwami członkowskimi a instytucjami UE².

Zmiany te nie zapewniły realizacji zakładanych celów. Ogólna diagnoza realizacji strategii zatwierdzona przez Komisję Europejską wskazała, że najważniejsze założenia (tj. 70% stopa zatrudnienia oraz przeznaczenie 3% PKB na badania i rozwój) nie zostały osiągnięte. W 2008 roku stopa zatrudnienia w UE osiągnęła 66% (co oznacza wzrost z poziomu 62% w 2000 roku), zanim ponownie spadła w 2009 roku w wyniku kryzysu finansowego. UE nie udało się jednak osiągnąć poziomu wzrostu produktywności krajów najbardziej uprzemysłowionych: całkowite wydatki na badania i rozwój wyrażone jako procent PKB wykazały jedynie marginalny wzrost (z 1,82% w 2000 do 1,9% w 2008 roku)³. Do czynników odpowiedzialnych za brak sukcesu strategii lizbońskiej zaliczono słabość zarządzania procesem jej realizacji. W szczególności krytykowany był nieczytelny oraz zmieniający się w trakcie system odpowiedzialności. Konsekwencją było rozproszenie odpowiedzialności i słabość w sterowaniu nawet na poziomie koordynacji celów strategii krajowych ze strategią lizbońską. Brak jasnych wspólnych zobowiązań przyczynił się do nasilenia problemów związanych z odpowiedzialnością za cały proces. W efekcie wyniki osiągnięte przez niektóre państwa członkowskie relatywnie wcześniej przekroczyły zamierzone cele, podczas gdy dla innych państw określono cele tak odległe, że ich osiągnięcie do 2010 roku okazało się nierealne⁴.

Zostały jednak również podkreślone pozytywne efekty strategii, do których komisja zaliczyła m.in.: osiągnięcie szerokiego porozumienia w sprawie koniecznych reform w UE, zwiększenie odporności gospodarki UE na wahania koniunktury osiągnięte dzięki zrealizowanym reformom (finanse publiczne oraz rynek pracy), intensyfikację wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy państwami członkowskimi.

² *Ocena strategii lizbońskiej*, Komisja Europejska, dokument roboczy służb komisji, Bruksela, 2.2.2010 SEK(2010) 114.

³ Ibidem.

⁴ Ibidem.

3.3. Instytucje i uwarunkowania zarządzania polityką innowacyjną

Wydatki Unii Europejskiej na politykę innowacji są znaczące. Ich całkowity udział w budżecie wspólnoty na okres 2007–2013 szacowany jest na 16,5%⁵. Są one wydatkowane w ramach licznych programów o różnym stopniu nakierowania na cele związane z innowacjami oraz o różnej formie wpływu Komisji Europejskiej na ich funkcjonowanie. Należą do nich:

- cztery centralnie zarządzane programy UE wspierające różne formy innowacyjności:
 - 7. Program Ramowy (FP7);
 - Program Ramowy na rzecz Konkurencyjności i Innowacji (CIP);
 - Lifelong Learning Programme (LLP);
 - LIFE+;
- cztery programy, w których zarządzanie jest współdzielone i których innowacyjność jest jednym z celów:
 - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;
 - Europejski Fundusz Społeczny;
 - Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;
 - Europejski Fundusz Rybacki;
- trzy programy wspomagające innowacyjność w sposób pośredni:
 - Program Sieci Transeuropejskich (TEN) w zakresie wspierania rozbudowy i modernizacji sieci europejskiej infrastruktury głównych linii spinających kontynent europejski – projekty realizowane przez instytucje publiczne,
 - Marco Polo dotyczący komercyjnych projektów transportowych,
 - IDABC/ISA dotyczący administracji elektronicznej.

Struktura zarządzania działaniami związanymi z polityką innowacyjną jest w Unii Europejskiej skomplikowana. W jej skład wchodzi⁶:

- cztery różne agencje wykonawcze wspierające wdrożenie scentralizowanych programów badań, rozwoju technicznego oraz innowacji (RTD&I), jak również Europejski Fundusz Inwestycyjny oraz Finansowy Instrument Podziału Ryzyka funkcjonujący w ramach FP7;

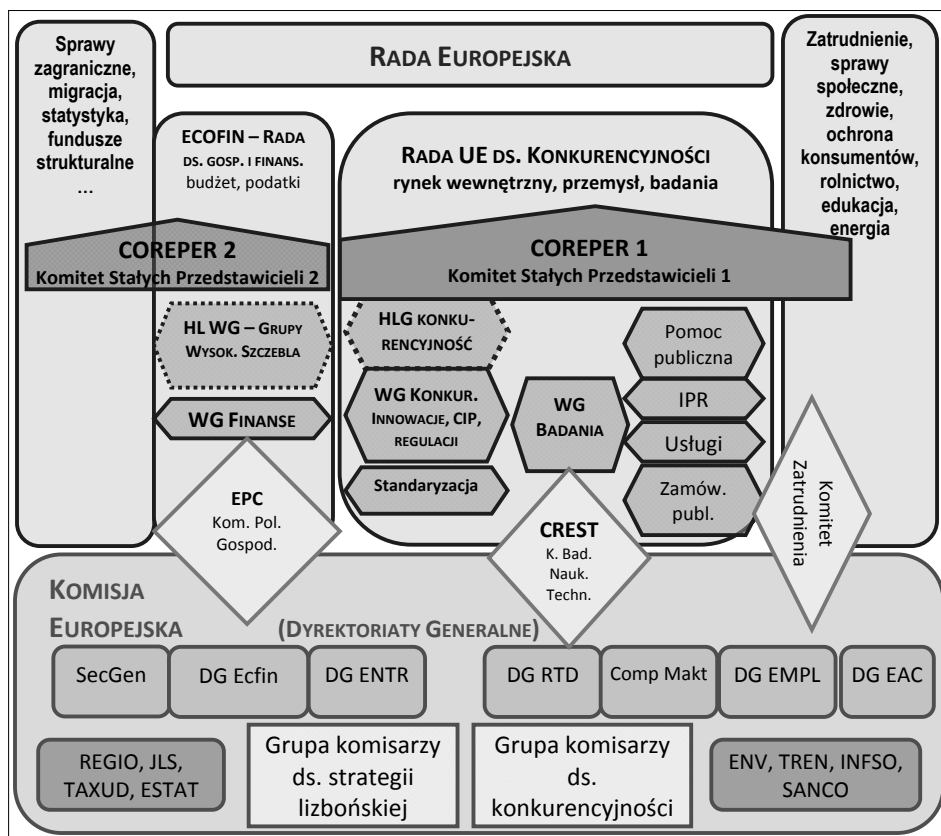
⁵ M. Anvret, M. Granieri, A. Renda, *A New Approach to Innovation Policy in the European Union*, The Centre for European Policy Studies Task Force Report, Bruksela 2010.

⁶ Ibidem.

- 24 komitety, w tym 19 działa w ramach FP7 (komitety oraz tematyczne konfiguracje komitetów), w ramach programu CIP działają trzy komitety oraz po jednym w ramach Lifelong Learning Programme i LIFE+.
- komponent innowacyjny ma również 386 programów operacyjnych, które działają w poszczególnych krajach członkowskich w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Programu Socjalnego. Należy podkreślić, że w ramach każdego z nich działają instytucje zarządzające i monitorujące, w których pracują głównie osoby z lokalnych instytucji i administracji różnych stopni;
- siedem dyrektoriatów generalnych i komisarzy działających w ramach programów zcentralizowanych (RTD, ENTR, INFSO, TREN, ENV, ECFIN, EAC) (rys. 4). Ponadto do tej grupy można zaliczyć również pięciu komisarzy, którzy zajmują się programami pośrednio wspierającymi innowacje oraz funduszami, które są przez nich współzarządzane (REGIO, EMPL, AGRI, FISH, DIGIT);
- dodatkowo sześć dyrektoriatów/komisarzy zajmuje się programami i polityką pośrednio odnoszącymi się do innowacyjności. Są to COMP (pomocy publiczna), MARKT (prawa własności intelektualnej i zamówień publicznych), SANCO (regulacje dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa), TAXUD (instrumenty (zachęty) podatkowe), ESTAT (statystyki innowacji i badań) oraz JLS (mobilność pracowników naukowo-badawczych oraz wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej pochodzących z krajów trzecich).

Można stwierdzić, że dość często pojawiają się nowe inicjatywy dodatkowo komplikujące system związany z polityką innowacyjności na poziomie UE. Do takich inicjatyw zaliczyć można utworzenie w końcu ostatniej dekady Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii⁷. Pierwotnie miał to być prestiżowy ośrodek akademicki, odpowiednik (i w jakimś stopniu przeciwwaga) amerykańskiego Massachusetts Institute of Technology. W związku z kontrowersjami co do tej koncepcji oraz przetargami dotyczącymi jego lokalizacji Komisja Europejska zdecydowała, aby instytut zbudować jako sieć współpracujących ze sobą tzw. wspólnot wiedzy i innowacji (WWI). W ich skład weszły ostatecznie ośrodki akademickie, badawcze oraz przedsiębiorstwa z wielu krajów UE, w tym z Polski.

⁷ Decyzja o jego utworzeniu zapadła w drugiej połowie 2007 roku.

Rys. 4. Ujęcie całościowe systemu decyzyjnego dotyczącego instrumentów polityki innowacyjnej UE

Źródło: opracowanie własne na podstawie: K. Reppel, *Governance Issues in the New European Innovation Plan*, materiały z wystąpienia na INNO-Views workshop on Improving Governance in European Innovation Policy, Bruksela 29 Listopada 2009, <www.proinno-europe.eu/sites/default/files/1_1_Reppel8150.pdf> (29.03.2011).

3.4. Polityka w zakresie ochrony własności intelektualnej

Zagadnienie ochrony własności intelektualnej jest ujęte w wielu konwencjach międzynarodowych, które w skali globalnej są wdrażane przez Światową Organizację Własności Intelektualnej (WIPO) i Światową Organizację Handlu (WTO). Dla Unii Europejskiej jednolity system ochrony praw własności inte-

lektualnej, poczynając od kwestii własności przemysłowej po prawo autorskie, stanowi podstawę budowania jej kreatywności i innowacyjności. Przestrzeganie podstawowych zasad rynku wewnętrznego (swobodny przepływ towarów i usług oraz wolna konkurencja) opiera się na daleko posuniętej standaryzacji reguł dotyczących własności intelektualnej na poziomie europejskim.

W zakresie prawa autorskiego wyrazem dążenia do zachowania spójności regulacji jest dyrektywa 2001/29/EC z dnia 22 maja 2001 roku w sprawie harmonizacji określonych aspektów prawa autorskiego i praw pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym. Jej uchwalenie wynikało z konieczności zachowania jednolitych regulacji dotyczących nowych obszarów życia społecznego objętych prawem autorskim.

Drugim obszarem dotyczącym własności intelektualnej jest własność przemysłowa. Tu szczególną rolę odgrywają zagadnienia odnoszące się do patentu, procesu jego uzyskiwania oraz egzekwowania praw właściciela patentu. Są one istotne dla innowacyjności gospodarki. Ich łatwe stosowanie oraz niski koszt korzystania z nich są niezbędnymi składnikami sprawnie funkcjonującego rynku innowacji.

W ramach Unii Europejskiej nie funkcjonuje spójny system patentowy. Przedsiębiorstwa, osoby fizyczne oraz instytucje mogą uzyskiwać ochronę patentową swoich wynalazków, korzystając zarówno z procedur i instytucji narodowych, jak i z usług Europejskiego Urzędu Patentowego (EPO). Funkcjonowanie Europejskiego Urzędu Patentowego nie jest związane z istnieniem jednego „europejskiego” patentu. Stworzył on zunifikowaną procedurę aplikacyjną, która jest akceptowana przez wszystkie państwa członkowskie, czyli 37 krajów (stan na 2010 rok), w tym wszystkie 27 krajów Unii Europejskiej.

W analizach podkreślana jest potrzeba dalszych prac nad unifikacją regulacji patentowych i ich stosowania. Jako ważne obszary prac nad ich ulepszaniem wskazać można m.in.⁸:

- poprawę jakości ochrony patentowej oraz spójności w tym zakresie pomiędzy krajami członkowskimi;
- obniżenie kosztów ochrony patentowej oraz obniżenie kosztów procedur prawnych związanych z egzekwowaniem praw z patentu;
- brak jednolitych unijnych procedur dotyczących ochrony przed łamaniem praw z patentu.

⁸ M. Anvret, M. Granieri, A. Renda, *A New Approach...*, op. cit.

Komisja Europejska jest zaangażowana w prace nad powstaniem jednolitego patentu europejskiego oraz unifikacją procedur. W 2004 roku zaproponowała wprowadzenie rozwiązań związanych z ustanowieniem jednolitej jurysdykcji w zakresie prawa patentowego. Rozwiązania te jednak nie uzyskały aprobaty Rady Europy. Od roku 2009 trwają prace nad wprowadzeniem zunifikowanego systemu ochrony przed łamaniem praw patentowych (United Patent Litigation System – UPLS).

Przejawem aktywności i konsekwencji UE dotyczącej poprawiania efektywności stosowania istniejących już regulacji ochrony własności intelektualnej jest dyrektywa 2004/48/EC z 29 kwietnia 2004 roku w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej i przemysłowej.

3.5. Strategia „Europa 2020”⁹

W roku 2010 przez Komisję Europejską została przedstawiona strategia Unii do 2020 roku pod nazwą „Europa 2020 – strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”. Zakłada ona osiągnięcie pięciu zasadniczych celów, które określają, gdzie UE powinna się znaleźć przed 2020 rokiem. Cele są jednocześnie wskaźnikami, które posłużą do oceny postępów w realizacji strategii¹⁰. Są to:

- 1) wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%;
- 2) na inwestycje w badania i rozwój oraz innowacje należy przeznaczać 3% PKB Unii – łącznie ze środków publicznych i prywatnych;
- 3) należy osiągnąć cele „20/20/20” dotyczące klimatu i energii, co oznacza, że:
 - należy ograniczyć emisję gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu z 1990 roku (lub nawet o 30%, jeśli warunki będą sprzyjające);
 - 20% energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych;
 - efektywność energetyczna powinna wzrosnąć o 20%;

⁹ *Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, komunikat Komisji Europejskiej, Bruksela, 3.3.2010, KOM(2010) 2020.

¹⁰ *Europa 2020*, <http://ec.europa.eu/europe2020/index_pl.htm> (07.03.2011).

- 4) liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia (w wieku 30–34) powinno mieć wyższe wykształcenie;
- 5) liczbę osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym należy zmniejszyć o 20 milionów.

Aby zrealizować założone cele strategii „Europa 2020”, Komisja Europejska założyła wykorzystanie siedmiu inicjatyw przewodnich. Zostały one pogrupowane w trzy obszary:

- 1) Inteligentny wzrost gospodarczy;
- 2) Trwały wzrost gospodarczy;
- 3) Wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu gospodarczemu.

Obszar Inteligentny wzrost gospodarczy obejmuje trzy inicjatywy przewodnie:

- 1) Unię innowacji – odnosi się do (i) wykorzystania działalności badawczo-rozwojowej oraz innowacji do rozwiązywania problemów społecznych; (ii) wzmocnienia każdego elementu procesu innowacji, począwszy od wstępnych projektów badawczych aż po komercyjne wykorzystanie ich wyników;
- 2) Europejską agendę cyfrową – zakłada osiągnięcie trwałych korzyści gospodarczych i społecznych z jednolitego rynku cyfrowego opartego na bardzo szybkim internecie. Do 2013 roku wszyscy mieszkańcy Europy powinni mieć dostęp do szybkiego łącza internetowego;
- 3) Młodzież w drodze – zakłada poprawę jakości i atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej poprzez wspieranie mobilności studentów i młodych specjalistów. Jednym z jego przejawów powinna być większa dostępność stanowisk w państwach członkowskich dla kandydatów z całej Europy oraz właściwe uznawanie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego.

Obszar Trwały wzrost gospodarczy obejmuje dwie inicjatywy przewodnie:

- 1) Europę efektywnie korzystającą z zasobów – zakłada wsparcie zmiany w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i efektywniej korzystającej z zasobów. Europa powinna trzymać się celów wyznaczonych w strategii 2020 w odniesieniu do produkcji energii, efektywności i konsumpcji;

jednym z efektów byłoby zmniejszenie wartości importu ropy naftowej i gazu o 60 mld euro do 2020 roku¹¹;

- 2) Politykę przemysłową w erze globalizacji – zakłada zwiększanie konkurencyjności przemysłu Unii Europejskiej w warunkach pokryzysowych, wsparcie przedsiębiorczości i rozwój nowych umiejętności.

Obszar Wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu gospodarczemu obejmuje dwie inicjatywy przewodnie:

- 1) Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia – zakłada stworzenie warunków do unowocześnienia rynków pracy w celu zwiększenia poziomu zatrudnienia oraz zapewnienie trwałości obecnych modeli społecznych w szczególności w obliczu odchodzenia na emeryturę pokolenia wyżu demograficznego;
- 2) Europejski program walki z ubóstwem – zakłada działania na rzecz zapewnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez pomoc osobom biednym i wykluczonym społecznie oraz umożliwienie im aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym.

* * *

Polityka innowacyjna jest jednym z najważniejszych obszarów aktywności Unii Europejskiej. Obejmuje wiele celów, których realizacja powierzona jest instytucjom unijnym oraz jest egzekwowana przy wykorzystaniu poszczególnych środków związanych z realizacją programów UE. Podkreślić można, że ogromna liczba realizowanych działań i ich złożoność w znaczącym stopniu ogranicza ich przejrzystość i możliwość sprawnego zarządzania nimi. Zarządzanie i koordynacja działań (tak w ramach działań UE, jak i koordynacji z politykami krajowymi) były uważane za jeden z głównych czynników utrudniających osiągnięcie sukcesu w ramach strategii lizbońskiej. Wydaje się więc, że to właśnie kwestia poprawy struktur zarządzania i ich efektywności powinna być kluczowym zadaniem, na którym powinny się skoncentrować działania Komisji Europejskiej. Od tego elementu zależeć może pomyślna realizacja celów założonych w strategii „Europa 2020”.

¹¹ *Europa 2020: nowa strategia gospodarcza dla Europy*, <<http://www.euractiv.pl/innowacyjnosc-i-kreatywnosc/artukul/europa-2020-nowa-strategia-gospodarcza-dla-europy-001660>> (07.03.2011).

Literatura

1. Anvret M., Granieri M., Renda A., *A New Approach to Innovation Policy in the European Union*, The Centre for European Policy Studies Task Force Report, Bruksela 2010.
2. Dyrektywa 2001/29/We Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym.
3. Dyrektywa 2004/48/We Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej.
4. *Strategia lizbońska. Droga do sukcesu Zjednoczonej Europy*, Departament Analiz Ekonomicznych i Społecznych, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Warszawa 2002.
5. *Europa 2020: nowa strategia gospodarcza dla Europy*, <<http://www.euractiv.pl/innowacyjnosc-i-kreatywnosc/artikul/europa-2020-nowa-strategia-gospodarcza-dla-europy-001660>> (7.03.2011).
6. *Europa 2020*, <http://ec.europa.eu/europe2020/index_pl.htm> (07.03.2011).
7. *Innovation Union Scoreboard 2010. The Innovation Union's performance scoreboard for Research and Innovation*, 1 luty 2011, <<http://www.proinno-europe.eu/metrics>> (08.03.2011).
8. *Ocena strategii lizbońskiej*, Komisja Europejska, dokument roboczy służb komisji, Bruksela, 2.2.2010 SEK(2010) 114.
9. *Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, komunikat Komisji Europejskiej, Bruksela, 3.03.2010, KOM(2010) 2020.
10. Reppel K., Governance Issues in the New European Innovation Plan, materiały z wystąpienia na INNO-Views workshop on Improving Governance in European Innovation Policy, Bruksela, 29.11.2009, <www.proinno-europe.eu/sites/default/files/1_1_Reppel8150.pdf>.

EUROPEAN UNION INNOVATION POLICY – GOALS AND INSTRUMENTS

Summary

Innovation policy plays a crucial role in European Union activity. In the paper, the main goals and challenges of the EU innovation policy has been highlighted, in the context of former EU strategy (Lisbon Strategy) as well as current „Europa 2020” document. The overall structure of institutional issues has been described, with particular attention to management and coordination challenges. Since the management activities of such complex issue as EU innovation policy can be mentioned as one of the obstacles in the achieving success of the Lisbon Strategy, it is worth to consider this problem as a crucial issue for Europa 2020 success.

Translated by Paweł Głodek